

Komercijalno isplative rezerve uglja u užem pljevaljskom basenu dovoljne su za oko 20 godina rada drugog bloka Termoelektrane (TE), ukoliko bi on bio izgrađen po ponudi češke kompanije Škoda Praha. Na to ukazuju i studije koje je Vlada naručila kao osnov za izradu Nacrta detaljnog prostornog plana (DPP) za TE.

Čak i u slučaju eksploatacije ležišta, za koje je Vlada najnovijom Strategijom razvoja energetike utvrdila da nijesu komercijalno isplativa, prema podacima iz studija, uglja ne bi bilo dovoljno za 40 godina rada drugog bloka, koliko je potrebno da investicija bude isplativa.

To proizilazi iz zvaničnih podataka kojima raspolaže Istraživački centar MANS-a.

Prema Nacrtu DPP-a, projekat gradnje drugog bloka TE zasnovan je na projekciji korišćenja svih rezervi uglja iz takozvanog užeg pljevaljskog basena, odnosno na eksploataciji rude iz devet ležišta koje gravitiraju gradskom području – Potrlica, Kalušići, Grevo, Rabitlje, Komini, Glisnica, Bakrenjače, Otilovići i Mataruge.

U Nacrtu DPP, koji je bio na javnoj raspravi u maju ove godine, eksploatacione rezerve prikazane su u količini od 84 miliona tona, a zasnovane su na podacima Rudnika uglja od juna 2013. iz dokumenta “Tehno-ekonomska analiza”.

Iste godine rađene su bazne studije za potrebe izrade Nacrta DPP-a, koje je naručilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Prema baznim studijama, eksploatacione rezerve u devet ležišta su za 11 miliona manje i iznose 73 miliona tona, a ne 84 miliona kako je to prikazano u Nacrtu.

Međutim, od devet ležišta koje su Nacrtom DPP-a planirane za eksploataciju uglja, prema Strategiji razvoja energetike do 2030. godine, koju je Vlada usvojila u junu prošle godine, čak četiri su komercijalno neisplativa. To su Kalušići, Grevo, Rabitlje i Komini, u kojima se rezerve uglja procjenjuju na ukupno 22 miliona tona.

Za ta ležišta Strategija navodi da ih ne bi trebalo uključiti u scenario rezervi uglja na osnovu kojeg će se zasnivati buduća proizvodnja električne energije, pa kada se od eksploatacionih rezervi, koje iznose 73 miliona, oduzmu te iz neisplativih ležišta, stvarne komercijalne rezerve su manje – iznose 51 miliona tona.

Međutim, s obzirom da su podaci iz 2013. godine, kao i da je predviđeno da postojeći prvi blok TE radi do 2023. godine do kada će potrošiti preko 19 miliona tona uglja, jasno je da je na raspolaganju za rad drugog bloka svega 32 miliona tona komercijalno isplativog uglja. Po ponudi češke kompanije Škoda Praha drugi blok će godišnje trošiti 1,6 miliona tona uglja, što znači da komercijalnih rezervi uglja ima samo za 20 godina njegovog rada. I kada bi se uračunale rezerve iz ekonomskih neisplativih ležišta to bi bilo dovoljno za 34 godine rada drugog bloka. Nacrtom DPP-a je predviđeno da drugi blok radi 40 godina.

Jedina alternativa za obezbjeđenje dodatnih rezervi uglja je ležište Maoče, čije bi otvaranje zbog udaljenosti i velikih transportnih izdataka zahtijevalo dodatne troškove. U Knjizi o razvoju sistema uglja, nafte i gasa, koja je 2006. godine rađena za potrebe izrade Strategije razvoja energetike do 2025. godine, za pljevaljski ugalj se kaže da je niske toplotne moći, zbog čega se mora iskoristiti u bližoj okolini ležišta, jer je transport na veće udaljenosti neekonomičan.

Crnogorska Vlada insistira na gradnji drugog bloka Termoelektrane, ali dosad nije objavljena studija o ekonomskoj isplativosti projekta. Češka kompanija Škoda Praha ponudila je cijenu gradnje od nepunih 340 miliona eura i njena ponuda je u maju ove godine izabrana kao najpovoljnija.

Vlada nije prikazala ostale troškove projekta drugog bloka, poput troškova kamata kredita, eksproprijacije ili zaštite životne sredine i zdravlja. EU je znatno povećala penale koji se naplaćuju emiterima CO<sub>2</sub> (TE) i još zaoštrila standarde očuvanja životne sredine koje moraju poštovati graditelji novih TE, što je dodatno smanjilo rentabilnost ovih projekata.

Ovaj tekst je sačinjen uz podršku Evropske unije u sklopu projekta "Nulta tolerancija na korupciju". Za sadržaj ovog teksta odgovorna je isključivo Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS, a stavovi iznijeti u ovom tekstu se ni u kom slučaju ne mogu smatrati stavovima Evropske unije.

Kop u Otilovićima problem

Jedna od lokacija koje su Nacrtom DPP-a predviđene za eksploataciju su Otilovići, gdje se rezerve uglja procjenjuju na tri miliona tona.

U dopisu Sekretarijata za uređenje prostora Opštine Pljevlja, koji je dostavljen Ministarstvu ekonomije početkom ove godine, ukazuje se da bi otvaranje kopa u Otilovićima moglo ugroziti akumulaciju iz koje se pitkom vodom snabdijeva najveći dio grada, kao i da je područje u zoni sanitarne zaštite.

Kada su u pitanju lokacije komercijalno neisplativih ležišta, Strategija razvoja energetike do 2025. godine navodi da je u Kalušićima ugalj slabe kalorijske vrijednosti, te da postoji gusto naseljeno područje što bi zahtijevalo velike troškove eksproprijacije.

Rabitlje je nepovoljno za površinsku eksploataciju, Grevo je opterećeno spoljašnjim odlagalištem za rudni otpad, dok je lokacija Komine prenaseljena stambenom izgradnjom i dijelom industrijskim objektima.

Ministarstvo ekonomije: Ima rude, nećemo dirati Maoče

Ležišta uglja pljevaljskog basena sa manjim ležištima koja gravitiraju ovom basenu, raspolazu sa dovoljnim rezervama i kvalitetom uglja za rad drugog bloka TE, zvanično tvrde u Ministarstvu ekonomije, na čijem čelu je Vladimir Kavarić, koje je na ovu temu odgovorilo

krajem jula.

Iz tog Vladinog resora nisu konkretno odgovorili zašto su prikazni različiti podaci u dokumentima za bilansne, kao i za eksploatacione rezerve, a tvrde da imaju tačne podatke o rudnom bogatstvu.

Da li u Pljevljima ima dovoljno uglja za gradnju drugog bloka termoelektrane i kolike su rezerve, s obzirom da su u dokumentaciji, koja je pripremana za taj projekat, različiti podaci i za bilansne i eksploatacione rezerve? U baznim studijama za DPP i SEA navedeno je jedno, a u predloženom DPP-u drugi podatak sa izvodom iz zastarjele Strategije razvoja energetike od 2006. godine.

Bilansne rezerve uglja u pljevaljskoj opštini, ne računajući ugalj u maočkom ugljenom basenu, na dan 31.12.2014 godine iznose 71.544. 788 tona sa prosječnim kvalitetom uglja od 10.300 kJ/kg. Bilansne rezerve uglja utvrđene su Elaboratima o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi uglja (koji se rade svake pete godine, i na osnovu njih izdaje potvrde Ministarstvo ekonomije). Eksploatacione rezerve uglja utvrđuju se na osnovu bilansnih rezervi i uslova eksploatacije i one nikada nisu iste kao bilansne. Ležište uglja Mataruge nije detaljno istraženo, Rudnik uglja je uputio inicijativu Ministarstvu za dodjelu koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju uglja za ovo ležište. Na osnovu dosadašnjih geoloških istraživanja i urađenog Izvještaja, u ovom ležištu senalazi preko 7. 500. 000 tona uglja prosječnog kvaliteta oko 8.000 kJ/kg, a rezerve će se ovjereti nakon istraživanja i izrade Elaborata o rezervama i kvalitetu uglja”.

Znači li to što koristite stare podatke i različite da nemate tačan podatak kojim rudnim bogatstvom raspolažu Pljevlja, posebno imajući u vidu da dominiraju nedovoljno istražene rezerve?

“Prikazane rezerve i kvalitet uglja su sa stanjem 31.12.2014. godine i iste su date kao bazne za izradu Strategije razvoja energetike. Posjedujemo i imamo tačan izvor podataka koji je naveden u odgovoru na prvo pitanje (tabelarni pregled – Rekapitulacija bilansnih rezervi uglja na području bez ležišta Maoče, na 31. 12. 2014.).

Kakvog je kvaliteta ugalj, odnosno možete li garantovati da će odgovarati zahtjevima savremene tehnologije gradnje TE, koja je najavljena?

“Prosječan kvalitet uglja u dinamici snabdijevanja bloka II iznosi oko 9.400 kJ/kg. Ovi podaci su prezentovani potencijalnim investitorima bloka II i zadovoljavaju kako po kvalitetu tako i po hemijskom sastavu sve karakteristike budućeg bloka II”.

U dokumentima za javnu raspravu za drugi blok TE obuhvaćena su ležišta Rabitlje, Komini i Grevo, gdje je prikazano skoro 10 miliona tona od ukupno prikazane količine, iako su u kategoriji ekonomski neiskoristivih. Zašto?

“Za ležišta Rabitlje, Komini i Grevo Rudnik uglja posjeduje koncesije i izvode se detaljna geološka istraživanja na osnovu kojih će se uraditi inovirani Elaborati o rezervama i kvalitetu uglja, a prema dosadašnjim istraživanjima rezerve uglja u ovim ležištima iznose oko 10 miliona tona.

Ležište Grevo prema idejno sagledanoj dinamici eksploatacije nalazi se na kraju eksploatacije posle završetka eksploatacije na PK Potrlica i praktično predstavlja nastavak eksploatacije uglja u ovom dijelu ležišta, tako da investicija na otvaranju ovog ležišta praktično nema već samo pratećih troškova eksploatacije koja podrazumijeva izmještanje infrastrukturnih objekata i eksproprijaciju”. Ležišta Rabitlje, Komini, Bakrenjače i Ljuće II, gdje se nalazi oko 11 miliona tona uglja, navedenom dinamikom nijesu ni predviđeni za eksploataciju, što praktično za sada predstavlja “rezervu” u slučaju nekih dodatnih potreba. Hoće li, u slučaju nedostatka rude za drugi blok TE, biti aktiviran maočki basen i pod kojim uslovima?

“Pri razmatranju termoelektričnog potencijala za drugi blok TE i njegov rad do 2057. godine nema potrebe za otvaranjem PK Maoče”.

Ko garantuje budućem investitoru za gradnju električnog objekta da ima dovoljno rude za novi blok, odnosno ko snosi rizik za drugačije stanje na terenu od prikazanih podataka, koji su stari i neusaglašeni?

“Na bazi svih dosadašnjih geoloških istraživanja i ovjerenih Elaborata o rezervama i kvalitetu uglja kao i izdatih potvrda od strane Ministarstva, ležišta uglja pljevaljskog basena sa manjim ležištima koja gravitiraju ovom basenu, raspolažu sa dovoljnim rezervama i kvalitetom uglja za rad drugog bloka TE”.

izvor: mans.co.me